

KONZEU FUR

Er « Semaine Religieuse ». — En dastumadenneu parréz

E peb eskobti é hes un dastumaden groeit édan renadur (direction) en E. Eskob aveit kas é hourhemenneu ha ré hun T. S. er Pab de bep parréz. Er *Semaine Religieuse* e vè groeit anehi ha klaskein e hrér get rézon hé struein é mesk en dud, muijan guellan; rak, mat é mén dou pep kristén édan é zeulagad alieu ha gourhemenneu er ré e zou karget get Doué d'er hondui. Mes er péh e zou goëhan, beta bremen en dastumadenneu sen e zou bet berpet skriuet pep-der-ben é galleg.

Tud e zou neoah ar er mézeu, dual mat bremen de lén é brehoneg, dré ma lénant sel gueh *Dihunamb*, hag e gemérehé get plijadur er *Semaine Religieuse* pe gavehent énni un dra benak skriuet é iéz ou bro. En ol béléan em es konzet dohté, e lar er memb tra diarben kement-men Ha chonjet eùé en des en Eutru Eskob gober plijadur d'en ol brehonekerion, é konz beb miz brehoneg dohté. Rezei ahoel de zisoh get ur chonj ker mat !

Chetu amen ul pennadig lihér e zou arriù genemb ar zivout dra-zé :

Paudmat a dud ag er hornadig bro-men, a barréz er Voustoér pep tra, hun gomenandehé get plijadur d'en dastumaden la Seine Religieuse hé hanù, a pe vehé kavet énni pennadeu skriù bre nek, iéz en hantér brasan ag en eskobti.

EN EUTRU ER GAL,
Mestr-skol ér Voustoér-Logunéh.

Nen des ket amen meit un hanù hemb kin, mes get e larehé er memb tra, p'ou devehé en tu de laret ou chonj !

* *

Ataù eùé é saùér duhont ha dumen dastumadenneu parréz. Nitra guel meit ne vou ket ankoéheit, ar er mézeu, a skriù *el loden vrasan anehé é brehoneg*. Me houi erhoalh é ma diésoh en dra-sé

de var a unan mes a pe gonzér a hobér vad ne faut ket doujein er boén.

Mar a barréz ne hrant ket er péh e helléent.

Réral guir é, e hra guel. É Langedig, léh ne oé gueharal nameit galleg én dastumaden parréz, é vér kroget de skriù énni un tammig brehoneg. Braù ! hag ar huellat !

Loeiz HERRIEU.

Dihustelleu

Reskond d'en dihustelleu devéhan a Zihunamb :

I. — Er binieu. Er hoedaj anehon e zou bet ar er hlé é kreskat ; er hrohen anehon e zou bet ar ul lon é voutiat ; ret é bout bet trohet er hoed ha lahet el lon, ha neoah petra e zou guiòoh eit er poch-binieu ?

II. — Ur bouren-glas.

III. — Ur velin-deur.

DIHUSTELLEU ARAL

I

Petra e gol é hanù é pas er groéz ? (*Dastumet é Lokion*).

II

Petra e drog é hanù é pas en autér ? (*D. é Lokion*).

III

Mé er guél biù, mé er guel marù,
Mé er guél é ridek goudé é varù ?

(*D. é Pléheneg get Job en D. V.*)

(Er reskond d'en dihustelleu-men e vou kavet é Dihunamb, ben er huéh ketan.)

KREN LAVAREU

Leignet pé kousket
Nitra ne gollet

* *
El lér brasan
E groug erbihannan,

SONNEN

Pei doh Breih-Izél

AR ER GOAR

Pel doh Breih I zél, mem Bro ka - ret Pel
 doh hé néan Me hal-lon beur e zou gla ha-
 ret Ha trist e - ué m'i néan Kaer
 em es ba - lé ha ri-dek bro Dré ol er bed,
 N'hel - lan ka - vet leù - i - né en-dro Pel doh Breih
 I - zél ka - ret Ne vern é - men e tre
 mé-nan Me zou di - vro - et O
 men Doué ! Na pe - naus é vi - ùan Pel doh Breih I
 zél ka - ret

I
 Pel doh Breih-Izél, mem Bro karet
 Pel doh hé néan,
 Me halon beur e zou glaharet
 Ha trist eùé m'inéan.
 Kaer em es balé ha ridek bro
 Dré ol er bed,
 N'hellan kavet leùiné endro,
 Pel doh Breih-Izél karet.

DISKAN

Ne vern émen é tremenan
Me zou divroet.
O men Doué ! na penaus é viúan,
Pel doh Breib-Izél karet !

II

Bet on bet é Pariz hag é Roan
 Ha pelloh hoah,
 Guélet em es er broieu kaeran
 E zou bet a viskoah
 Ér Frans, ér Spagn hag én Itali,
 'M es baléet ;
 Mes atau er memb chonj me heli,
 Pel doh Breih-Izél karet.

III

É Breih-Izél em es mam ha brér,
 Doh men gortoz ;
 É Breih-Izél 'ma men Dous distér,
 É houilet d'ein dé ha noz ;
 É Breih é ma én un doar santél,
 Me zad kousket...
 Mé eùé ne vennan ket meruel
 Pel doh Breih-Izél karet.

DISKAN DEVÉHAN

Ne vern émen é tremenein,
Me vou divroet.
O men Doué, penaus é viúein
Pel doh Breib-Izél karet !

EFLAM KOED-SKAÙ.

ER GUÉ FRÉH

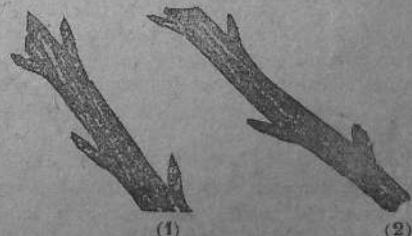
Penaus ou bénein ?

Gozik é pep tachen é hes bremen ul liorh e vé lakeit abarh frehaj-mir : pir, avaleu ha réral. Aevit lakat er sord gué-sé de rein fréh kaeroh, de zoug muioh hag eùé aveit miret azohté a gemér rà a lén, é vent bénét (taillés), ahoel ur huéh hep plé, épad er gouian.

En dud a vichér e houi reih mat n'hellér ket kavet fréh ag er choéj ma ne vé ket bénét er gué, kerklos er gué avaleu él er ré pir, deustou d'er péh e lar en dud dihouiek. Mes bénereh ha bénereh e zou ha ne rekér ket kredein é hellér trohein bareu ur huéen fréh él ma trohér bareu ur huéen aral.

De getan pen guel é kemér ur goutel-bén (serpette) luemmet mat de vénein eit ur sizaill-bén (sécateur). Get hennen é hér fonaploh, guir é, mes eùé liés é vlonsér er bareu hag é lakér er beg anehé de schein. Mar kayér ésoh er sizaill-bén, un dra vat e vehé nezé hé luemmein mat lra liés, ha derhel en tu luem troeit d'en dén a pe vér é vénein.

A hendaral ret é sellet eùé, en ur vénein ur huéen, doh en très de rein dehi aveit ma vou braioh de huélet. Mes ret é dihoal drest pep tra a hoal drohein er bareu. En troh e zeli bout groeit en tostan ma hellér d'el lagad hag en dinéu (pente) anehon bout a yéz-tu (opposé) d'el lagad.

(1)

(2)

Er bar (1) e zou trohel fal.

Er bar (2) e zou trohet mat.

Mar laket dinéù en troh de goéh ar er vronsen, pe hrei glaù en deur e ridou arnehi hag hé breinou. Taulet mat eùch de gement-sé.

En avalenneu-chistr e zeli ind eùé bout bénét er bléieu ketan aveit lakat un tammig reihted én ou bareu iouank. É lezel er huéen de zonet èl ma kar, é vé guélet devéhatoh er bareu é tichen trema en doar é léh monet d'er lué, hag é vé ret nezé monet dehè get er vohal ha gobér liés geu doh er huéen. Dopen kement-sé, bareu ur huéen lézet de vonet èl ma tigoéh e gresk kroéz-digroéz hag, a pe fal d'oh monet ér huéen iouank de héjein er fréh, ne hellet ket tremén étré er bareu. En ér eùé ne hel ket tremén hag er huéen e gol a nebedigeu er bareu kreiz. Ne vé mui fréh meit é beg er bareu.

Krenet enta hou kué avaleu iouank ag en taul ketan èl er gué réh aral. Er blé ma veint imboudet (greffés) lézet ter bronson d'er muian ar er vouten ; er blé arlerh goarnet deu varig (pé pear barig, mar hues diù vouten ar bep guéen). Er blé goudé goarnet deu varig neué aral ar bep bar ag er blé kent. Elsé en ér e gerhou dré hou kué ; ind e zougou muioh, d'oh-hui é vou ésoh eùé monet énné, hag, ar un dro, brauoh e vein de huélet ; hag un dra braù é vé braù ataù, memb é Breih-Izél.

EL LABOURÉR

DRAMSEL
AR ER MIZ TREMÉNET

Aveit achiù er blé oemb obeit de huélet parréz **KLÉGEREC**. Un digemér braù e oé groeit d'emb é barréz-sé. Deustou d'en amzér iein, deit e oé éleih a bautred hag a verhed d'en tolp groeit én ur porh er vorh. Deu « iondr korden » hag en duchentil é karg e oé deit eùé de cheleu. Peb unan anehé en des gellet elsé kemér é lod én deviz e hrs Loeiz ar stad er Vreihiz dirak en dianvézerion ha meüelion er goarnemand. El ér parrézieu aral, tr soñnenneu brehonek e zou bet groeit dehè er guellan digemér. Neoah nen da ket herrus get *Dihunamb* é koslé Klégereg. Hur mignoné e hrehé mat labourat ér barréz-sé aveit lakat en dud de garein muioh iéz er vro. Pautred kristén er barréz e hel, ind, gobér kalz a vad, mar karant kanderhel ataù én hent ou des keméret.

Guerhour *Dihunamb* é Klégereg e zou en E. Ch. Jan.

D'er sul hetan ag er blé-men é oemb é **PLOUGOULEN** goudé bout bet en dé kent d'en noz é **GUÉNED** é huélet pautred diar er mézeu é hoari er péh koh *En Tri Roué*. Ret é gouiet gradvat d'er bautred a Drusag bout kaset de ben er péh-sé ou unan kaer.

É Plougoulen é hes bet un tolp ag er ré kaeran. Tud e oé deit a vostad ha hantér papér nen des ket bet aveit koutantein en ol. A istoér Breih en des konz Loeiz hag a zivout er feson de chomel én hent merchet d'emb get hur gourdadeu en ur vonet ar huellat berpet. Cheleuet é bet konzeu ha soñnenneu get en eùch vrasan ha ne veint ket surhoall ankoéheit é barréz vat-sé.

Un nebed Pautred a Blérén, ou huré geté, e oé deit eùé d'en tolp. En ur son brehoneg é mant obeit d'er gér, èl guir Vreihiz. Kañnerion vat int, mar plij genoh. Inour dehé ha de Blougouleniz bout chomet staget doh iéz ha kustumeu mat er vro.

Guerhour *Dihunamb* é Plougoulen e zou er Regrestén.

É **LOKMARIAKER**, d'en 19 é ma obeit en treu ag er guellan eùé. Dopen 300 a dud e oé deit d'en tolp ha cheleuet ou des get bras eùch doh konzeu Loeiz. Diskoit en des dehè penaus en dud ne ziskant ket brehoneg d'ou bugalé én hur bro e hra geu dohté, rak ma virant doh er vugalé-zé a ziskein iéz ou bro, iéz ou rumad tud hemb pourfit erbet aveit pen dé guir ne ziskant ket guel er galleg aveit kement-sé. Bugalé hur bro e zeli diskein er galleg aveit konz doh en dianvézerion mes ind e zeli ar un dro diskein konz, skriù ha lén er brehoneg aveit hum chervij anehon én ou bro. Bet ken ne hreint kement-sé er Vreihiz e vou ataù disprizet get er réral. Soñnenneu *Dihunamb* e zou deit goudé ha plijadur ou des groeit d'en ol.

Dihunamb e vé guerhet é ti Juli é bòrh Lokmariaker.

JUDEN (1)

Sant Kristaul hag er mabig Jézuz

HUL lénerion, er ré anché e zou bét én Oriant e hanaú Pont Sant Kristaul taulet drest er Skorù, étré Kerentréh en Oriant ha Kerentréh Kaudan. Guéharal ne oé ket pont erbet én tachad-sé ha nen des ket hoah guerso bras a houdé. Nezé é oé ur vag hag e gasé tud, loñned ha kiri a un tu d'en tu aral. Én amzér goh goh, érauk ma oé sauet kér en Oriant, ne oé ket memb bag erbet. Chetu revé ur juden em es kleuet get mam-goh, penaus e vezé groeit én amzér-sé.

Én amzér-sen é oé doh tu Kerentréh en Oriant, lém men dé bremen chapél Sant Kristaul, ur menatiig bihan hag énnon Sant Kristaul hag un nebed meneh e oé ou michér pedein Doué ha malein grán eit tud er hornad. Labour Sant Kristaul e oé kas ar é gein en dud e fallé déhé trézein er stér.

Sant Kristaul e oé ur pikol dén ha kriù ur bam. Ur huéen e chervijé dehon de vah. Ean e azéé en dud ar é skoé, e laré ur beden de Zoué hag e ié ar en deur él me ja peb unan ar en doar.

Pelzo é oé kroget d'hobér er vichér-sé. Er ré ponéran e ié geton ken és él er ré skanúan. Un dé neoah é arriúas ar ribl er stér ur hroëdur bihan hag e houlnnas geton :

- Kristaul, ha koutant e veheh d'em has d'en tu-ral ?
- Fillor, get plijadur. Me zou aveit chervij en ol.
- Trugéré, pérén. Mes doujein e hran un tammig n'helleet men dougein ?
- Ampistu bihan, emé Kristaul, hoant e tes d'hobér goap áhannon merhat !

Ha ean e daspas er hroëdur ar é skoé, kqñ és él pe vehé het ur bluen, hag e ias geton ar-en deur. Ag en taul ketan é hé mat en treu, mes é keyér kreiz er Skorù un huizen e dorras ar Gristaul.

— Biskoah kementral e chonjas can : Na ponéret nr hroëdur ! ..

Ur paz hoanh ha chetu ean é monet én deur édan é sam. Spontet, Kristaul e saú é ben de sellet doh er hroëdur hag er guel groñnet a splaïndér, ur voul éoré zorn

- Na ponnéret ous té, me mignon, emé ean d'er hroëdur ?
- Kristaul, e reskond er Hroëdur, é ma er bed ar hou kein ! ...

(1) Legende.

Abalamor d'er honzeu em es laret d'oh ha rak ma on bihan hui e hues keméret imur hag ankoéheit a houlén sekour genein él er

Sant Kristaul hag er Mabig Jezuz

guéhieu aral. En dra-men e zisko d'oh pegen distér é gelloud er ré kriñan a pe nen dé ket Doné geté...

Er Hroëdur e zakoras endro nerh de Gristaul hag e ias kuit hemb gouiet de hennen.

AB GUENEL,

TUD BRUDET HUR BRO-NI

NOMINOÉ

Ketan Roué Breih

825 - 851

DEN ne rekchê (devrait) bout hanauet gueil é Breih **eit** Nominoé. Dén ne rekchê bout mélét abarh muioh eiton. Dén nen des groeit eit hur bro kaeroh labour. Boutet en des er mèz anchi er Fransizion deit d'hé goaskein ; sauet en des hi d'ur ranteleh kaer hag hé kreskeit en des get broieu Nañned ha Roahon skrapet dehon doh er Fransizion.

Breih édan damani er Fransizion

Nen dé ket ul labour distér en des groeit Nominoé. A houdé er blé 753 é oé Breih édan damani er Fransizion hag er ré-men en doé liés a buéh abuzet a ou nerh. É gré (temps) Charlemagn é oé bet er stertan aveit hur bro. Dré lahein, dré loskein ha dré hobér pep sord treu eahus é tas Charlemagn de ben ag er Vreihiz. Mar des enta un dén ha nen dé ket de garein d'er Vreihiz é ma Charlemagn é Dén erbet nen des groeit krioh geu doh Breih eiton.

É guirioné droug e oé get er Vreihiz bout édan goask dianvérion. Dihuennet ou doé ou bro get kalon. Pel amzér ou **doé hi** harpet ha tu er hol berpet geté, dré ma labourent peb unan d'é **du** édan bili ur baré tierned, hemb hum gleuet guéh erbet.

Ar dro er blé 814 bet 825 é las dehé hum dolpein édan mes-troni Jarnihin, Morvran Léz-Breih ha Guionvarh eit boutein er Fransizion ardran hag elkent ne oent ket bet aveit disoh de **vad** get ou fennad. Deli e hrent er has de ben get Nominoé.

Nominoé Goarnour Guénéed ha Breih

Ur Breihad e oé Nominoé. É amzér goaskoni (oppression) Breih, goarnour é oé eit er roué a Frans Loeiz ketan ar Bro-Gal Guénéed. A dud distér é oé sauet e lar er Fransizion. Ur guaden argand e gavas e larér eùé. Guir pé geu, n'hellér ket nahein atañ en **doé** ur pen mat. En arben a gemeni-sen é oé bet sauet get Loeiz I de vont goarnour ar Breih abéh. Chonjet en doé mab Charlemagn é

oé ésoh donet de ben ag er Vreihiz dré vraù eit dré vil. Chetu perak é lakas ér pen ancheur Breihad aveit gobér é labour.

Chonj ha pennad Nominoé diar Breih

Ne hras ket Nominoé labour er Fransizion : labour er Vreihiz ne laran ket. A ben ketan é hoarnasian é tas dehon er chonj de seuel Breih de ranteleh. Pemzek vié e chomas de horein é bennad é unan, é hortoz er pred en dehé kavet en tu d'er has de vad. Diañnez (pénurie) sudarded e oé é Breih, diañnez argand eùé. Amzér é oé ret eit seuel en treu-zé.

Aveit kement-sé é labouras de lakat peah étré er Vreihiz ha de viret azohté a hum zismant get ou focterehou pamdiel. Stankein e hras hent Breih doh er Fransizion é seuel ar Bro-Gal Guénéed, doh kevére Malastreg, Rochefort, er Gasili, kériadeu Breihiz. Goannat de Frans ar er hornadeu-sé poblet hoah get Galleued, e oé kriuat de Vreih. Dihalleuet e oent het rah de Nominoé.

D'er memb kours, ar hent er Fransizion de Vreih, doh Redon, é tas a Huéned get sant Konvoion, mench guir Vreihiz, de jablein hoah eùé goaskerion Breih é seuel ur menati. Dén n'helleh deviz leuiné Nominoé é kleuet en doérez. Menati Redon e vehé bet, d'é chonj, ur skol e vehé bet disket ha predeget énni karein Breih, ur hastel d'hé harpein doh skloufoni (rapacité) er Fransizion ; un lliz de bedein Doué ma rehé nerh ha kreskan d'er vro. Doh kement-sé, é tonézonnas er menati get larganté.

Nominoé é tizolein é bennad diar Breih

Ér blé 843, é kayas Nominoé e oé deit er hours de gilein d'er Fransizion. Tabut e oé én ou bro én dro d'er roué Charl er Moéï pé en Disto (Charles Le Chauve). Doh en tabut-sen é oé tu d'er Vreihiz de dennein un tammig spleit aveit ou bro. Kroget enta Nominoé ér labour é tihan (cesser) a béein tauzeu (impôts) dehé ha dinahet dohté a seuel soudarded é Breih.

Nominoé é kilein er Fransizion

Fal e oé bet kavet é Frans troieu Nominoé. Fardet e oé bet soudarded arnehon diù huéh é 843. Dismantet e oent bet taul ha taul. Er huéh ketan, tostik tra d'er hoeh Isar, é oé bet flastret armé Charl et Lanthert goarnour Nañned eit Charl hag Erispoé mab Nominoé. En eilvet kuéh é oé bet héteit (poursuivi) Charl ean memb get Nominoé én tu-ral d'er Mans. Ar é hent Nominoé e loskas hag e zismantes kement tra e gavas él m'en doé guélet gueharal Charlemaign é hobér é Breih.

Nominoé é valé é Frans

Deu vlé goudé é hé Nominoé d'hobér un dro balé de zoareu Frans, beta Poitiers, é tismant pep tra ar é hent ataù hag é plegein er vro abéh édan bili Lantbert kont en Nañed. Épad en droiad-mien é oé bet goapeit get meneh St Florant. É tremén doh ou menati, sautet gueharal get Charlemagn, oicit Nominoé abarh de bedein. Ean e hras diskar deliuen (statue) Charlemagn diar lein en iliz ha lakat é hani ean én hé léh, é fas durheit (tourné) de Frans de hoapat Charl er Moél. Mes kentéh m'en doé pelleit Nominoé, é oé bet dichennet é zelüen ha sautet éndro hani Charlemagn, er fas anehi durheit de Vreih. Droug e oé het get Nominoé é kleuet en doétré. Donet e hras de St Florant hag intañnein e hras er menati. Ne oé ket a hoari get Nominoé.

Nominoé é flastrein Frans

De furat e oé de Nominoé e chonjé er Fransizion. Deit Charl er Moél arnehon get un niyér bras a soudarded. De Charl é oé bet fureit !

É Ballon, étaï Bain, doh déieu devéhan meheuen 845 é oé bet reit furnéz dehon leih é ziúhar. Emgann bras é oé bet. Flastret e oé bet soudarded Charl, deustou ma oent paud muioh eit er Vreihiz. Tihet e oent bet d'ou mod brezélat. Ar droed é oé rah er Fransizion, ha n'ou doé kin armaj meit bohaleu. Ret e oé enta bout kory-oh-kory ayeit brezélat. E oé rah er Vreihiz ar ronsed, goafeu (lances) hir geté. És e oé dehê goalauzein er Fransizion hag ind dizroug ataù.

Goalauzet bras e oé bet ré Charl en dé ketan. Kochet ou doé él kelion édan goafeu er Vreihiz. Droug erbet n'ou doé groeit d'er ré-mén. Ken fal e oé bet en eilvet deich de Charl ha ker kaer ataù de Nominoé. Ne oé ket neoah lusk (tendance) de blégein doh tu er Fransizion. De hantér-noz é oé bet Charl diskalonekeit, pe oé bet spizet dehon doétré en deu zeuch. Hemb laret gir de zén, él'unan feahet, téchein e hras par ma hellas a dachad en emgann beta kér er Mans én ur chachad.

Hanauet e oé bet neoah, doh tarh en dé, ardeu Charl. En doétré hanauet, é soudarded e sañas penfollereh én ou mesk ha ind arauk enel-divel.

Framein (se précipiter) e hras Nominoé ar ou lerh hag un hétad u ras dehê beta kér Laval. Distrocien e hras de Vreih pe ne gavas goaui dén ar é hent. Diúhar hir en doé er Fransizion !

Nominoé Roué Breih

Deúchicu kaer e oé bet ré Ballon aveit hur Bro. Dohté é ma sautet de ranteleh. Donet e hras tierned Domnoné, Kerné, Bro-Éreg de huélet Nominoé aveit en trugérékat ha de houlen geton bout Roué ar ou broieu : « Ne jauj ket doh un dén hag e sko hag e vrezél éloh hui en devout mestr erbet dehon nameit Doué, emé ind. » Deit e oé pennad Konomor ha Nominoé de vad : Breih e oé ranteleh édan bili ur Roué. Charl ean memb, dré zoujans, e hanaùas mestroni Nominoé ar Breih abén (846).

Nominoé é rein Breih d'er Vreihiz

Dijabl doh er Fransizion, Nominoé e lakas é spi de ziazéen é vestroni, de huellat de Vreih ha de sonnat er bonneu hag en trebinez (frontières) anehi.

Startat e hras biúein aveit en dianvérizon deit de chom é Breih. De chonj Nominoé ne oé meit er Vreihiz hag e rekezé chomél é Breih pé ataù er ré nen deyché groeit raga énep de vestroni er Vreihiz. Er guir e oé geton. De dabatul doh eskobed Breih en doé bet eûé Nominoé. Fransizion e oent a oed, a galon.

Aséet ou doé enebien doh labour Nominoé. Kredet en doé Nominoé gobér aveit Breih en dra doh en dibab é hobér bénigiein é gurunen a Roué get lideu en Iliz aveit diazéen sonnoh é vestroni. Rah en eskobed en doé hum sautet, én ul lod, eit narrat azohton.

De zroug é tennas ou fal bennad. Kavein e hras Nominoé en tu arnehé d'ou zorrein a garg, kent pel goudé, ha de lakat guir Vreihiz én ou léh. Ne virent ket anehé lézen en Iliz é pep tra. Kablus e oent, drest pep tra, diar er giz de rein sakremant en Urh, e huernient aveit argand. Davé e hras de Rom, Konvoion, arhmonah Redon, de spizein en doétré d'hun T. S. er Pab ha de houlen perh geton aveiton-ean de venigein kurunen Nominoé. Lezel e hras er Pab get er Vreihiz er garg de varnein (juger) en eskobed kablus. Meneh, tierned, maktierned hum dolpas é Koedleu, doh Rochefort, aveit barnein en eskobed. Hañni anché ne gredas nahein en temaison sautet énep dehon. Torret é oent bet rah a garg ha lakeit e oé bet én ou léh Breihiz a galon hag a hoed.

Un arheskob e oé bet lakeit é Dol aveit distag Iliz Breih azoh perh Iliz Frans. Beta nez' é oé staget eskobien Breih doh arheskobi Tours. Get guirioné é chonjé Nominoé nen doé ket er Fransizion nitra de huélet é Breih na maioh én Iliz eit én treu

aral. Kurunet e oé bet é iliz Dol, get eskobed Breih, Nominoé Roué Breih ér blé 848.

Nominoé é ledannat Breih

Roué didrous e oé Nominoé. Ne oé meit Galleued Nañned ha Roahon é klah tabutal dohton. Ér pen anehé é oé Aktard, eskob Nañned. Nominoé e zistañnas dehé, é 850, é stagein Roahon ha Nañned doh Breih hag é forbañnein (exilé) Aktard. Ne anséas ket roué Frans talein soudarded dohton ; tolpein e hras ur baré eskobed a Frans eit dihuen é ranteleh doh er Vreihiz. Ne hanauent ket anehé nitra a dreu Breih ; cheleñet ou doé doh konzeu trubart Aktard ha chetu ind é temalein de Nominoé pep sord torfeteu : é laeronsi, é intañnereh é Frans, laeronsi Broieu Nañned ha Roahon, forbañnereh Aktard, er geu groeit doh arheskobti Tours ha me houi mé petra rah.

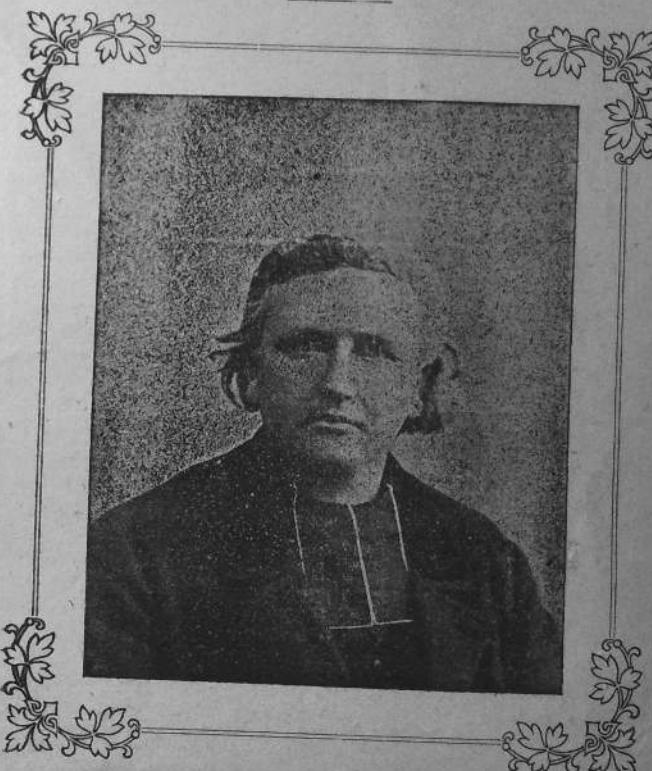
Ankoéheit e oé déhé labour spontus Charlemagn ha réral. Pe oent ind er vistr é hellant gobér d'ou chonj d'er Vreihiz, mes bremen p'en dé deit ou zro de béein ou zorfeteu, ind e houi hum glem. Nominoé ne hras vañin (cas) erbet a demalasioneu eskobed Frans. Én eskek, eañ e lakan Lanthbert de vestroniein ar un horrad doar, ér sau-héaul de Roahon, keméret ar er Fransizion. Pe oé stanket mat en henteu e zé a Frans de Vreih, Nominoé e ias d'hobér un dro balé de Frans. Achap e hré er Fransizion én é rauk él érauk en tan. Monet e hras beta Vendome, Chartres, hemb kavet hanni de harpein dohton.

En Enkeu neoah e zas de seùel krog er Fransizion. Ur mitiniad, él ma hé Nominoé ar é jau aveit monet doñnoh hoah é Frans, un taul goed én é hen en diskaras ar er bratel (gourhelem 851). Bras é oé bet leuiné er Fransizion, mes brasoh hoah ankin er Vreihiz é kleuet en doéré-sé. Trugéré Doué ur mab e lauské ar é lerh hag e zelié bout, ean eùé leuiné er Vreihiz ha spont er Fransizion. Korv Nominoé e oé ér bé, mes é spered e viùé ataù én é vab.

J. H.

Un Eskob Breihik muioh

En Eutru DUPARC

Eskob Kempér ha Léon!

Gloér de Zoué ! ha d'un tad santél er Pab trugéré hoah ur huéh !

En E. Dubillard, eskob Kempér ha Léon e zou bet hanuet arhes-kob Chambéry, hag aveit kemér é léh, hun T. S. er Pab en des choéjet hoah ur Breihad, en Eutru Duparc, person en Oriant. En E. Duparc e zou unan a vignoned guellan *Dihunamb*, unan ag er ré en des sekouret genemb, dalbékha get larganté, kas hul labourieu de blom. Ur Breihad ag en dibab é ; sél guéh men des gellet, en des diskoeit pegen bras e oé é garanté aveit é vro hag er brehoneg. Euruset ind, Breihiz eskobtieu Kempér ha Léon, kavet un dén kér fur ha ker madelehus ér pen anhé !

Doué Sant Pol ha Sant Korantin de harpein dalhmat en eskob neùé !

Dihunamb.

Hanieu hul lénerion

A betra e tant — Petra e senefiant

Hiniù e komansamb get Hanieu hul lénerion. Paud a hanieu e lauskeemb a kosté : lod rak ne vou ket moiand kavet pen erbet dehé ; lod aral rak men dint galleg pé estrén èt Adam, André, Jean, Laurent, Noel, Le Grand, Yvon, Jenner...

Ni lakei, le getan pen, en hanieu hag, arlerh, petra e senefiant é galleg hag é brehoneg. Pe ne veemb ket sur ni e larou ; rak ne fal ket d'emb fari hul lénerion.

ALLIO = Deit marsé a *all* = autre. É brehoneg koh : Alliou.

AUDIC = Petit rivage ?

AUDO = Deit merhat eùé a *Aud* : Rivage.

AUDREN, AUDRAN, AUDRIN = Brehoneg koh *Altroen* ; e hel senefiein : roi du rivage.

AUFFRET = Brehoneg koh *Altfrid* ; deit eùé a *Aud*.

AMOURIC = E seblant bout ul leshanù = petit amour.

ALLANIOU, ALLANIC deit a *Allain* ; breh-koh *Alan* (ar en argand koh é kavér : *Alanus ha Alamanus*) ag er hrouien : *Al* = Nourrir, éllever ?

Le BIHAN, Le BIHANIC := Le petit, le tout petit.

Le BRAS = Le grand.

Le BARZ, Le BARH = Le barde, en hani e hra soñnenneu, guer-zenneu.
(*De ganderhél*)